

LYCEI REGII HOSIANI BRUNSBURGENSIS
RECTOR ET SENATUS
CIVIBUS SUIS

S.

De codice latino Evangeliorum Erlangensi N. 525—26 particula II., 2.
De pronomibus demonstrativis imprimis versionum latinarum Evangeliorum II.

In commentatione indicii scholarum hiemis MCM I praemissa ex codice Erlangensi N. 525—26 textum evangeliorum S. Matthaei et S. Marci transscripsi demonstravique, inter illum et Sangermanensem antehieronymianum (apud Wordsworth-White) necessitudinem quandam intercedere. Sed est, ubi ille vulgarem scribendi consuetudinem fidelius, quam hic repraesentet. Cuius sive vitii sive virtutis, priusquam duorum quae restant Evangeliorum textum Erlangensem reddam, specimen exhibebo, spe ductus, eo vos incitatum iri, ut ceteras quoque scripturas attentius perpendatis et exigatis ad vulgaris sermonis proprietatem.

Luc. 9,25 legimus: *Quid enim prodefacit homo, si lucretur universum mundum etc.*; manus multo recentior correxit: *proficit*, qui est textus Vulgatae et ceterorum librorum manu scriptorum hieronymianorum et antehieronymianorum paene omnium. Tu cave *prodefacit* contempnas, immo conferas Schuchardt, *Vokalismus des Vulgärlateins* II 504, Roensch, *lit. Centralblatt* 1868 Nr. 20, Ritschl, *rhein. Mus.* 23, 3, p. 518, Rönsch, *Itala und Vulgata* 468. Et *prode fit* quidem innotuerat ex Claromontano codice epistularum Paulinarum Hebr. 13,17, *prodefacitis* ex Cantabrigiensi Evangeliorum Ioh. 12,19: *uidetis, quoniam nihil prodefacitis*; *prodefacit* autem unus praestat Erlangensis. Nimirum ex *prodesse, prodest, prodero* homines ignari antiquissimae praepositionis *prod*, quae ante vocalem tantum consonantem servaverat, amiserat ante consonantem, elicere posse sibi visi erant *prode esse, esse prode*, unde patebat transitus ad *prode facere, prode fit*.

Sed in ipsis verbis, non verborum formis, extant venerandae antiquitatis vestigia, velut Ev. Ioh. I 4: *in ipso vita est*, scilicet *semper, et vita erat lux hominum*, i. e. inde a creatione. De graeco qui idem valet textu cf. Tischendorf *ed. VIII crit. maior*; de libris latinis Anglorum Wordsworth et White editionis textus Hieronymiani apparatus et meam commentationem *de codice Cremifanensi III* 1896 p. 15.

Iam vero transeamus ad lectiones continuas.

Luc. I. 1 *comp*— . 2 *hi qui*, *h* in ras., ante eam 1—2 lit. erasae: *alii? illi?* 3 *adsequuto a p— omnib. theof*— . 5 *iudeae. zacch*—semper. *illi. aaron*, in utraque *a* accentus . 6 *ante dm ambo. querella* . 7 *essent steriles*, potest f. *is*; om. *el*— . 8 *uices* . 10 *fuit omnes; erat p—o; dextr*— . 12 *inv*— . 13 *eum. z—as. depraec*— . *hel*—semper except. 5,36. 14 *exu*— . 15 *sicera* . 16 *c—tit*, om. *e*, et 17; 17 *—cedit. hel*— . *incredibiles* . 19 et 26 *gabriel* . 20 *impl*— . 21 *exp*— . *—darit* . 22 et 62 *ann*— . 23 *imp*— . 24 *helis*—, *i* in ras.; 25 *mihi f*— . *obprob*—, haec *b* ex *p* . 26 *a dno. galile*— . 27 *disp*— . 28 *haue*, del. *h* . 34 *fiet* super lin . 35 *te*, accentus super *e?*—*avit*; om. *ex te*.

36 mensus . est s— . vocabatur, ba punctata . 37 inp— . 39 exs— . 40 —tauet? 41, 44, 47 exu— . 45 credidit; ei pro tibi . 50 in progenies et p— . 51 fuit corde suo . 53 inplebit . 54 memorare . 57—b8 . parendi, i sup. lin. 59 om. in; pro eum n—bis nomen, semel punctatum . 60, 63 iohannis . 62 uellit . 63 scripsit . 64 confestim . 65 iudeae . 66 quid putas . 67 imp— . 70 es, t s. l.; os cum accentu discernendi causa, non 64; prophæt—, et 76; 79 inl— . 80 in is— .

III. 1 ces— . disc— . 2 discribto . 2 —lea . post de 5 voc. om.; 4 bethleem et 15; ante alterum dauid ex. u? 5 disp— . preg— . 6 inp— . 7 ante s in diuers— 1 lit. er. 8 erant ibi . 13 cael— . 14 excelsis . bone . 15 usque in b— . 16 praesepeo . 18 audierant; om. et, sed punctum ante de supra . 20 om. et l— . 21, 43 consuma—; om. puër . 22 conp— . dno, ex i . 24 poll—, corr. v . 25 et 34 sy— . 25, 38 exp— . 26 ab . se c. accentu, uiderit . 28 manibus suis . 29 dimitte . 30 quoniam . 34 illos; om. alterum in . 35 pertransiet . reueletur . fuit cogitationem? s in ras., sup. lin. punctum . 36 prophæ— . phanuel, altera h s. l. 37 quatt— . 38 hierusalem pro is— . 39 —leam . 41 soll— . 42 in hierus— . 45 reuersi . 46 templum . 48 ego et p—t— . quer—, et 49 . 50 ill— . 51 disc— . in n—, illos, em. —is, eius s. l.

III. 1 tetharcha ter, et 19 . —leae . —reae . traco— . abilienae . 3, 8 paen— . 4 scribt— . es —prophæ— . 5 bis omnes, em. i . 7 exiebant . progenies . fuit fugire? 8 potest . 9 radices arboris . omnes . igne? ante —tur 1 lit. (l?) er. 10 turbe . 13 om. quod . 14 om. dic— . concuci— . 15 om. omnibus . 16 iohannis o—d— . —zauit . forcior . calciam— . —zauit . igni . 17 tr— suum . congregabit pro comb— . inext—; igni s. l. 18 —zat, ba s. l. 19 tetarcha . hodiade, corr. herod— . 20 om. et . supra . 21 omnes populos . ap— ei (om. est) cae— . 22 disc— . speciae . conplacuit . 23 matthi . 24 leum . iamne . 25 mathiae . naum . esli . magge . 26 maagt . matthatae . iosech . 27 iohanna . zerobabil, em. —el; salathihel . 28 cosam . hermada . 29 hiesu . heliezer . matthat . leuui . 30 semeon . heliacim . mattat . 32 boog, em. z; salomon, em. —lm— . 33 esrom . 34 habraham . tharae . 35 seruch . 36 arfaxat . 37 matusalae . enoch . iaredh . malalehel . 38 enos; add.: generationes septuaginta . V .

IV. 1 ab i— . in sp— . in deserto . tempt— . 2 —bul—, infra —bol— . mandauit, s. l. uc . consuma—, sed mm 13 . 4 das ihs . pane solo . 5 om. in m—e— . 6 ei . 9 supra; om. hinc . 10 custodiant . 11 om. et . 11—mpt—, et 13; in 13 oculus aberravit ab l (diabolo); desunt r — a — illo . 14 — leam . 15 h et i sup. omnibus; in contrariam partem correctus est Harleianus (Z) . 16 introiuit . res—, er. re . 17 datus . pr — esaie . 18 unxit . mi sit, 1 lit. er.; om. sanare —e . 19 redempt pro remiss—; contr— . 23 dicitis . uimus artius in ras . 24 prophæ— . 25 he— . clausus, corr. m; est fames, corr. i; in uniuersa t— . sereptha . 27 heliseo . neman . 29 eum . supra . illum . 31 disc— . —leae . 33 inm— . 34 —enae . quis es . 35 exi ab illo . 36 conl— . quid . inm— . 38 om. ihs.; introiit . sym— bis . eum . 40 sol autem . inp— . 41 exie— . 42 turbe . ueniebant . deten— . 44 —leae .

V. 1 turbe inruerint . genne— . 2 discen— . 3 sy—, etc.; 4 captum . 5 et 9 coep— . 7 adn— . inp—; om. paene . 8 uiderit . ienua; om. homo . 12 ciuitatum, u in ras.; —ium? om. et . 13 illum . 14 dixerit . 15 om. autem . 16 sece—, ce s. l., in ea 2 lit. er.; deserto . 17 orant, corr. e; —sei . —leae . —deae . uirtus e— . 18 paralicus . ti s. l. deter . atram .; quer—; om. et p— . ihm pro eum . 19 tig—, male scriptum e multo post . subm— . il— . 20 tibi s. l. 21 farisei . blasphaemiam . 22 ait ad eos . 23 rem— . aut . 24 p—hab— . fuit terram . parali— . 25 surgens . tolit, corr. V; om. lectum . 26 adp— . hodiae . 27 leuui . teloneum . 29 leui in marg. multo post suppl.; 30 —sei . 31 ait . 32 uocari, em. e . inpoe— . 34 potest filios, em. V; om. cum . 35 et cum . 36 conm— bis, inm— . uesti—no— . 37 —pit; om. alterum nouum . 38 utros .

VI. 2 licit, male postea e; om. in . 3 non pro nec hoc, ante non 2—3 l. er.; om. ipse . 4 introiuit . —ones, corr. i . solis pro t— . 7 il— . 9 rogabo . 10 omnibus illis in ira . 11 conl— . 13 duodecem; 14 sy— . — meum . 15 matheum . alpei . sy— . cognominatur . 16 om. prius et . scarioth .

proditur, postea em. o . 17 *et descendit . . . et stetit* . ante *hi* — 2 lit. er.; *de?* post *hi* —: *et trans fretum et maritima tyrii et sydonii* . 18 *lango* — . *quecabantur*, i sup. q . *ab sp— inm—* . 19 *querēbat*, fuit —nt . *exiebat* . 21 om. ni . 22 *et cum separauerint uos et ex—*; om. *et eiecerint* . *tamq—* . 23 *exu—* . est s. l.; *caelum fuit* . —*phae—* . 24 *qui* pro *quia* . 25 om. *vae vobis qui r— itis* . 26 *omnes h—*; om. *enim* . —*phae—* . 27 *uos od—* . 28 *calo—* . *uos*, fuit *uobis* . 34 om. a; *faen—* . 35 *et benef—* . *desp—* pro *inde sp—* . *ingratus*, o s. l. 37 *noli condemp—*; hoc bis . 38 *bonam confersam et cog—*, a s. l.: *coagitatam* . est *super afflu entem*, inter u et e una littera erasa, fuit *effundentem* . uero pro *quippe* . *remit—* . 40 om. *si sit* . 41 *uidis* . 41—43 *jist—* . 42 om. *et*; om. *frater* . *et ipse* . *hypoch—* . 42 fuit *respicies* . 43 *ergo* pro *enim* . 44 —*queque* . —*guntur* . —*miantur?* 45 —*fert bona*; om. *alterum the—* . *os eius*, fuit *malos homo?* accentus sup. *os* post add. 47 *similis est* . 48 —*nta* . *inl—* . altero loco *supra* . 49 *facit: acit* in *rasura*; *supra* . *inlesus*, em. i, de 48 non liquet . *concidit* .

VII. 1 *in caph—* . 2 *praec—* . 5 *nos* fuit pro *nobis* . 6 post *non* 2 lit. er. 6 fuit *amicus*; *uexare*, ex i . *dig—sum* . 7 fuit *dignus* . 8 *alio* . 9 *miratur*, corr. —*tus est* . 10 —*abat* pro —*erat* . 11 *ceps* . s. l.; *illo* . 12 *adp—* . *porte* . 13 *ea* . 14 *hii* . 15 *eum* . 16, 26 bis, 39 —*phae—* . 17 om. *alterum in* . 19 *dam* pro *ihm. exp—*, et 20 . 21 *cur—m—*; om. *et* ante *c—*, inter *multis* et *d—* 2 litt. er., s et partim *d* in *ras* . 22 —*des*, n s. l.; om. *re* . —*ne*, cor. i; om. *au— et*; *ce—* . 23 om. *cunq—* . 24 *nunt—* . *di— de io* . *quae*, cor. *id* . *ha— ue— moueri* . 25 *praet—* . 28 *autem* pro *e—* . 29 *omnes*, cor. 30 —*sei. leges*, cor.; *spraec—* . 31 om. *a—us* . —*ones*; om. *et c—s—s—* . 32 *plancristis* . 36 *rogauit* . 37 —*buit* . —*sei* . 38, 44 *lacri—* . *ungueb— ungu—* . 39 —*se—* . *esset m—* . 40 *ait* . *sy—*, et 43, 44 . 41 *fae—*; om. *et*; *alios* . 43 *quod* pro *quia* . 45 *autem mihi* . —*abit* , cor. v .

VIII. 1 —*tem*, —*lum* . *et exierunt duo—* . 2 —*ate ab* . —*nae* . *d—s—* . 3 *ioh—* . —*za* . 4 —*nisset* . 5 *aliut*, cor.; *cae—* . 6 *aliut* . *super*, cor.; *um—*, h add. 7 *cae—* . —*te* . 8 *aliut. cae—* . 9 om. *eum* . —*bu—* . 10 *mis—* . *cae—* 11 —*bu—* . 12 *uiam sunt*, *hii* s. l. 18 *super* . *qui ad*, s. l. a; *tempt—* . 14 *cece—*, s. l. i; om. a ante *uo—* . 15 *adf—* . 16 *uaso* . 17 *enim est* . 18 *auditis* . 19 *ad eum* . 20 *nunt—* . 23 om. *et*; *nau— autem* . — *mitt. disc—* . *conpleban—* . 24 *eum* s. l.; —*puit*, a s. l.; ante *ce—* est *ac* er.? 25 *dic—a—i—* . *uentis imp— et m—* . *oboe—* . 26 om. *et*, *nau— autem* . —*pass—* et 37 . 28 *nemo*, cor. 29 *iam—* . *adr—*, cor. r . *uince—* . *comp—* . —*rtum* . 30 —*uerunt* . 32 *eos in* . *illos* in *fine* . 34 om. *ut* . 35 *est uen—* . 37 *omnes—rit*, cor.; *ti—m—* . *nauem* . 38 *ih̄s* add. 40 *excoe—* . om. *omnes*; *exp—* . 41 *uir uenit*, *virgulis* cor. 42 *f—u—* . om. *alt. et*; *conpraec—* . 43 om. *dam* . 45 *comp—*, *virgula* s. p in *fine* lin. indicat *praec: conpremunt?* *adfl—* . 46 *et ego* . —*isse—* . 47 *praec—*, cor.; *illius*; —*gerit*, cor. a; —*dum*, *um* in r. 48 *d— illi. te s—* . 49 *dhuc* in r.; ex *tillo?* *quidam* s. l.; ante *quia* 1 lit. er.; *et?* ex t facta est q . 51 *ad d—* . *perm—secum* . *ioh.* ante *iac.* et 9, 28 . 52 *est enim* . 53 *quia* . *est* . 55 *dare* . 56 *bus* s. l.

IX. 1 *omnes* sup. *lang—* . 3 *nequae ui—* . 4 *quac—* . —*te donec* . 5 *super* . 7 *thetr—* . *hes—* . fuit —*bant?* 8 *iohannis* fuit . *hel—* , et 19 . 9 ante *ego* 1 lit. er. . *quis autem est* . *aud— ego* . *requebat* . 10 *adsumptis* . *recessit* . *bethsaida* . 11 *serute*, om. *sunt* . *excoepit illos* . 12 *locum—tum* . 13 *duos*, s er. 14 *milia: duodecem* . 17 *cofinos* . —*cem*, cor. 19 om. *et dixerunt*; uero . *propheta unus* . 20 *symon* . 21 fuit *ŝne*; & er. 22 *senerioribus* . 23 & sup. *ad* . — *sum sibi* . *crecem* . *quotidiae* . 24 fuit *perdit* . 25 *prodefacit*, cor. *proficit* . 26 —*scit* . 28 *ads—* . 29 *orat* . om. *tertium et* . 31 *comp—* . 32 om. *prius et*, *alierum* s. l. 33 *discen—*, n er.; *esse*; om. *et*; fuit *dicerint?* 34 *nobis*, cor. v . 36 *fierit* . *quic—* . 37 *dis—* . *den* in r., fuerunt 4 lit. 39 *spiriti*, ti er.; *ad praec—* . *ill—* . —*pat*, *ad* in r.; *pauerat?* *spumae*, om. *et* . *descendit* . 40 *eiecerint* . 41 *partiar*, r er. 42 *acciderit* . *eli sit*; una s erasa? 43 *inmundum* . *reddit* . 47 *adprachendens*, om. *et*; *eum* . 48 *recepit* . *reciperit* . 50 *illos* . *aduersus* . 51 *conplerentur* . *adsumptionis* . om. *in* . 52 *nunt—* . —*arint*, cor.; 53 *euntes*, cor.; om. *in* . 54 *dis—* . *cae—* ut *semper* . 55—56 *dic—are* deest. 58 *Et ait* . 59 om. *et* . 60 *suos* s. l.; om. *et*; *adu—* . 61 *pr—pe—* . —*reen— his qui* . 62 *in a—*; om. *et*; *asp—* .

X. 1 *eos* . *bonos*; subpunctatum, sed non correctum . 2 *dicit* . 4 *calci*—, *i* s. l.; *sa*—*per uiam* . 5 *introieritis* . 6 —*cit* . 7 *domum* . *aed*— . —*rios*, *V* s. l. 8, fuit *in qua* —*tem*, offendit corrector et erasit *m* litterae partem, deinde super *qua* posuit hastam transversam = *m* . *adp*— et 9 . 10 *om. autem* . —*tatem*, *m* ut 8 temptata . 11 *adhe*— . *uestra in pedibus nostris* . *adp*— . 12 *dico autem* . *rem* — *e* — *in d* — *i* — *quam* . 13 *coraz*— . *sy*— et 14 . *facte* . *quae in uobis f*— . *paeniterint* . 15 *ca* s. l.; *in cae*— . 16 *me mi*— . 18 —*nan* . —*gor* . 19 *super* . *supra* . *uos no*— . 21 *autem h*— . *ecu* . *sti* in ras., tamquam fuisset *mus* . *paruolis* . *quia* . *sic* in ras., omnino fuerunt 5—6 lit. 22 *patri*, cor.; *qui sit* bis . 23 *discipulis*, supra lineam *o* . 24 *prophaete* . *reg es*, 1 lit. er.; *om. uos* . 25 *temptans* . *eum* . 27 *diligis* . 29 *uo l ens* in ras. 30 *suspici*—, *pi* in r.; *disc*— . *disp*— . *inp*— . 31 *discenderet* . —*uit* . 32 *similiter autem et* . 34 *adp*— . *inp*— . *su um*, 1 er.? 35 *habeto* . 37 *cum illo pro in i*— . 38 1 lit. post —*ell* er.; *o?* sed virgula superp . indicat *m* . 39 *uerba* . 40 *reliquid* . *sola* . 41 *ihs* pro *dns*.; prius *martha* s. l.

XI. 1 *l*—*quodam* . *orans et pro ut*; —*sauit* in ras.; *ioh*—*d*—, *om. et* . 2 *oretis* cor. *i?* *p*—*noster qui es in caelis* . *fiat uoluntas tua sicut in caelo et in terra* . 3 *coti*— . *da nobis* s. l. 4 *dimittae* . *tempt*— . 5 *dicit* . 8 *ille si* . *propter inportunitatem* . *surgit* . *quodquod* . —*rios*, cor. *V*. 11 *petit* . *pro piscem*, *m* er. 12 *petierit* . —*git* . *ei* . 14 *loquutus* . *miratae*, *om. ad* . 15 *belz*— . —*pem* . 16 *temp*— . *q*—*de cae*— . 17 *semet*, et 18 . *cadit* . 18 *ipsius* . *eicere me* . 21 *om. ea* . 22 *illo pro eo* . *aufert* . —*uit* . 23 *aduersum* . 24 *et cum inm*— . *ab hom*— . *peramb*—*p*—*l*— . 25 *et inuenerit uacantem et sc*—*mu*—; *om. eam*; *om. et orn*— . 26 *et t*— . *ads*—; *om. secum* . *et sunt* . *prioribus*, *r* in rasura . *pei*—? 27 *dicerit* . *sug xisti*, fuit *sugxisti*, *s* er. 28 *om. quinimmo*; *illud* . 29 *illi pro ei*; *om. proph*— . 31 *surget*, fortasse *ex*—*it* . —*auit illis*, cor. *o* . 32 —*gunt* . *pae*— . 33 *absconso* . fuit *super*, *a* est supra lineam . 34 *tuos* fuit, cor. *v* . 35 *si nt ex sunt* . 36 *inluminabit* . 37 *phariseus*, per totum caput . 39 *eum* . *calices* . 40 *om. alterum est* . 41 *elem*— . 42 —*sei qui*, et 43 . *mentam* . *ol*—, *h* sup.; *car*— . 43 —*ogas*, cor. *i* . 44 *et uae*; *qui*; *parent* . 45 *no*—*co*— . 46 —*ari* . *uestrum* . 47, 49, 50 —*phae*— . 48 *et pro quod* . —*tites* . *quidem ipsi* . *sepulch*— . 51 *zacch*— . *in*, *ter* s. l.; *haec pro hac* . 52 *qui* . 53 *om. autem* . *dicerit* . *leges* . *obp*— . 54 *om. et*; *ca*—*aliquid ex* .

XII. 1 . *suos primum* . *adt*— . fuit *fermin*—? —*scorum quae est hi*— . 4 *quod faciunt* . 5 post *geh*— s. l. *ignis* . 7 *plures*; *om. uos* . 8 *me fu*— . *eum* . 9 *om. me* . *deneg*— . 10 *om. et* . *qui autem*; *ei* in fine . 11 *ad pot*—, *om. resp*—*a*—*q*— . 12 *quae*; *om. uos* . 14 *ei* . *deuis*— *supra* . 15 *hab*— . —*sedit* . 16 *adt*— . 17 *quod non* . 19 *et libe* . 20 *praepar*— . 21 *in deo* . 22 *om. uestrae* . *corpore* . *uestiamini* . 23 *corpus quam* . 24 *pascet* . *plures* . 26 *om. neque* . *sollici ti*, 1 lit. er. 27 *ne unt*, 1 lit. er. *quoniam* . 28 *faenum agri* . *hodiae in agro est* . 29 *querere* . 30 *quia* . 31 *que*— . *om. primum*, *om. et i*—*e*— . 32 *pusillis* fuit, cor. *V*; *conpl*— . 33 *aelem*— . —*rescunt* . *adpropriat* . *tinia* . 34 *ibi erit* . 35 —*rne* . 36 *similis*, cor. *e* . *exp*— . 37 —*ngit* . *fa* in ras. in fine lin., *cit* minimis litt. ab initio lin. 39 *quia* . —*fodire*; fuit *i?* 40 *uenit* . 41 *om. ei* . 42 *super* . *familiam* , *haec l*. er. —*ura* . 43 *s*—*i*— . 44 *quia* . 46 —*dit* . *eius ponit cum hypocritis* . 47 —*uit multas plagas* . 48 —*uit* —*cis* . *queri*— . *petunt* . 49 *ut* s. l. 50 —*isma* . —*artur*, *o* s. l. 52 *in duo* . 53 *m*—*suam* . *norus* . 55 *estis pro aestus* . *fiet* . 58 *cum enim* . *trad*— *pro trah*— .

XIII. 1 —*leis* . 2 *dns di*— . —*lei*; *om. galilaeis* . —*runt* . 4 *decim* . *siloam* . *fuerunt* . 5 *si non* . *aeg*— . *om. sim*—*p*—; in marg. *simul p*, reliqua resecta . 6 *om. primum et* . 7 *succede* . 9 *quedem*, cor. —*ced*—, cor. *i* . 11 *qui pro quae* . *infirmiorem*, *om. spir*— . 12 *dns pro i*—; fuit *uiderit?* —*est uidisset*; *om. eam* . 13 *inp*— . 14 —*rbis* . *oporare* . —*bimini* . 15 *om. do*—; *ihs et di*— . *ypocrite* . 17 *fuit dicerit?* —*osae* . 18 —*bant autem*, *n* er.; *esse ae*— . 19 —*re*—*na* . 20 *esti*— . 21 *fir*—, cor. *e* . —*pto*— . —*na sathatrea* . 24 —*lta*, cor. *i* . *querunt* . 25 *intraret* . *cluserit* . *et inc*—*tium* s. lin.; *dicens*, *te* s. l.; *dicit*, cor. *e*, et 27 . Ante *op*— 27 dimidia pars lin. erasa; non explent

rasuram minores litterae *discedite ame omnes* . 27 *iniquitates*, cor. 28 —*phas* 33, 34 item . 30 bis *erant* pro —*unt* . 32 *ite di—*, om. *et* . 33 *hodiae*; om. *die* . —*ta* . 34 *ate*, add. *d* . —*tiens* . *gallina* . *pi—suis* .

XIV. 1 —*aret*, om. *ihs* . 3 *leges*; om. *et*; —*seos* . *illis si* . 4 *adprae—* . *hac*, *h* er . 5 —*dit*, —*hit* . 7 —*bu—*, —*tos* . —*igerint* . 8 *fuert* pro *sit* . *eo* . 12 *ce—* et 16, 17 . *ipsi te* . 13 *conuiuuium*; om. *et* . 15 *h—autem* . —*auit* . 21 *et* ante *cl—* signo novo s. l. notatum . 23 *adiēcit* pro *ait* . *comp—* . 24 —*tabunt cae—* . 26 om. *uen—non*, hoc s. l. add.; om. *autem* . 27 om., infra add. 28 *is uobis turrem* in r. minoribus litt.; *subputat sumptos* . *habet* . 29 *inl—* . 30 *caepit* . 31 *s* ante *quis* fuit; er., *nonne* . *posset* . *mili—bis* . 33 —*tiauerit* . —*ssedit* . *disc—esse* . 34 *sal quoque* . 35 —*nio* . —*itur* .

XV. 1 *adp—* . *eum* . 2 —*sei* . *rece—* . 3 —*bu—* . 4 *relinquet* . *illam*, et 5 . *inp—* . *um—* . 6 ante *quae* 1 l. er. 7 *pae—habente* . *iustos* . *pae—am* . 8 *drag—* et 9 . —*derit*, *t* in r., 3—4 lit. er. *cuertit* . *que—* . 10 *pae—* . 12 *aduli—* et 13; om. *ex* . *qui* pro —*ae* . fuit *disuisit* . 13 *luxoriosae* . 14 —*sumpsi—* . *famis* . *aeg—* . 15 *adhe—* . 17 —*rci—* . *hab—* . *illi* . 18 *caelo* . 39 et 21 —*are*, cor.; 20 *eum* . *occ—* . 21 *cae—* . 22 fuit —*rite* . *anu—* . *manib—*, om. *eius* bis et 25 . *calci—* . 24 *p* erierat; er. *i?* 24 *aepulari* . 25 *adprop—* . 26 *quae* . 29 *tibi et numquam* . *praeterii* . *haedum* . fuit *am-cus?* —*cos?* 30 *deuo rauit*, *u* in r.; *omnem substantiam* . *ei* pro *illi* . 31 *ad* pro *at* .

XVI 1 etc. *uili—* . 3 *fodire* . 4 fuit *uili—* . *domus* . 5 *autem* pro *i—* . 6 *chados—* . *cauci—* . 7 *alio* . *cho—* . infra: & *ait illi* . *litt—* . 8 *iniqui tatis*, 1 litt. er.; fuit *filius* pro *fili?* 9 —*tatis*, *s* in r.; fuit *bus?* *defic—* . 10 *in multo* bis . 11 *manm—* . —*lis* . —*dit* . 12 —*lis* . 13 —*git* . *ubni* fuit? *adhe—* . —*tempnit* . 14 —*sei* . 16 —*phaete* . fuit *omnes*, cor. 18 *du—a—* . 19 *et* pro *qui* . *coti—* . —*das* . 20 *men—*, *n* s. l.; ante *ia—* . 21 *qui* pro *quae* . om. *et n—i—d—* . 22 *sinum*, *m* paene er. 23 *et el—*, om. *a—* . *elea—*, cor. *la* . 24 —*guat* . *agua* . —*gua mea* . 25 fuit *t* ante *uita* . 26 *hii*; fuit *possunt* . 29, 31 —*phae—* . 30 *ad* . *pae—* . 31 *cr—ei* .

XVII. 1 *et ad d—s—ait* . *inp—* . 2 *inp—* . 3 *adt—*; om. *in te* . 3, 4 *pae—* . 6 *oboe—*, *oe* in r.; f. *au?* 7 *boues p—* . *dicit* et 8 . *cen—* . —*ngi dodnec?* cor.; om. *et ante post* . *bibis* . 9 *sibi imp—* . 11 *in hi—* . *transie* . —*leam* . 15 om. *prius est* . 17 *decem*, mut. *im* . 19 —*rge et* . 20 —*seis* . —*niet* . —*dit eis et* . *alterum dei* s. l. 22 —*ret—*, *ex i* . 23 & in fine er.; *et incipit* lin. 24 —*gor* . *quae subs*, *s* er. —*git* . 25 *eum* . 27 om. *u—d* . 28 *ed—*, *e* in r.; *ae—?* om. *em—* . *uind—*; om. *et ante aedi—* . 29 *loth a s—* . 31 *disc—* . *reddat*; ante *alterum d* punctum, sed non cor. 32 *loth* . 33 *perdit* . *ter illam* . 34 om. *in ante i—* . 34—35 *ads—ter* . 37 *eis*; om. *et* .

XVIII. 1 om. *au—* . *ad discipulos suos* . 2 om. *di—* . 5 *suggillit*, cor. *e* . 6 *dixit* . 9 *iuti*, *s* s. l.; —*bu—* . 10 —*lo*, cor. *um* . 10 et 11 —*seus* . 11 *homines* . 12 *in s—* bis fuit . *possed—* . 14 *disc—* . 15 *adf—* . fuit *tangerit*, *uiderint*, scriptor corr.; *illos*, fuit —*is* . 16 *uenire ad me* . *e—ue—* . *en—est* . 18 *ihm* pro *eum* . 20 —*dis*, cor.: *dicis*, cor.; *m—tuam* . 21 post *mea* 3 puncta desiderant clausulam ex Mt 19,20 . 22 *uinde*, cor. 24 ante *qui* 3 lit. er.; *paecun—* . 27 *inp—* . 28 *sequuti*; in marg. *quid ergo erit nobis* . 29 *relin—* . 30 *multa*, cor. 31 *ads—* . —*cem*, cor.; *hieru—* . —*phae—* . 32 *inl—* . 33 *die t—* . 34 *ipse*, cor.; —*leg—* . 35 *ad—* et 40 . *hi—* . 40 *adduci* iteratum, puncta s. l.; *adp—* . 41 *uis ut* . 43 *priori loco eum* .

XIX. 1 *hi—* . 2 *zacche—* et 8 . *hic erat* . 3 *que—* et 10 . *stut—* . 4 *il—* . 5 *illum*, *e—* permutata *zachae?*, nisi fuit —*i* . *dis—*, et 6 . fuit *domu* . 6 *susc—* . 7 *murmo—* . 8 —*pum* . 9 *est* . 11 —*bul—* . 12 *re—sibi*, virgulae s. l. inversionem indicant . 13 om. *suis* . *illis* . *dixit ad* . 14 *miserunt* . 15 —*are* . *pae—* . *quis* in r. 16 *atq—*, cor. *d* . 17 *fi—fu—*; *supra* et 19 . 21 —*teris*, et 22 . alia manus infra *et m—q—n—s—* . 22 *di—*, *i* in r.; *austeris homo* . 23 supra pag. &; *quare n—d—p—m—* *ad usuram* in textu: *et* pro *ut* . *exse—* . *illud* . 25 om. *et*; *di—autem illi* . *habet* in fine . 26 om. *au—*; om. *et ab—* . 27 —*cos*, f. —*cus* . 28 *hieru—* . 29 *adp—* et 37, 41;

ad s. l.; *bethf*—; om. *et betha*—, in marg. add. 30 *uos est*; sub *u*— hasta. *insedit*. 31 *ei* supra l.; 35 *eum*. *inp*— . 36 in marg. *in uia*. 37 *dicentium*, cor. *descenden*— . 38 *rex* post *dai*; cor. s. l. 39 —*seorum*. 40 *si hi*. 42 om. *et ante tu*. 43 fuit *ualle*; om. *et cir*—*te*. 46 *scribt*— . —*nis uocabitur*. —*nca*. 47 *cott*— . *princeps*. —*pis*, cor. *e*.

XX. 3 om. *ihs*; om. *unum*. & *respondite*. 4 *baptisma*. 5 *inter*. *dicit*, cor.; *credistis*. 6 *prophastam*. 8 om. *et*. 9 *parabulam*. *hac*, n s. l. 10 *fructibus*. *caes*—, fuit *l?* 11 *adf*— . 13 *reue*— . 14 *inter se*. 16 *perdit*; cor. 17 *asp*— . *dixit*. 18 *supra* bis. fuit —*nuit?* 19 *in illa h*— . *istam* pro *h*— . 20 *ut c*— in marg.; *et tr*— . *in princ*—, puncta s. *in*. 21 *sed in uer*—*ui*— . 22 *nobis dare*. *aut*. 23 *temp*— . 24 om. *ei*. 25 *caesarisunt*, s. sup. l. add.; *dei s*— . 26 —*prae*— . 27 om. *eum*. 28 *filiis*, et 30 . *fratris suo*. 32 —*ima*. 33 ante *eam* 1 l. er. 34 *sae*— *h*— . 36 fuit *poterunt*, cor. —*int*. 37 —*gent*. 39 om. *ei*. 40 *quic*— . 41 *da*—*esse*. 42 *dext*—, *i* ante *x* tam prope abest, ut ipse scriba correxisse videatur. 43 —*billum*, 46 *adt*— *ab*. *quo*, cor.; —*tos*. 47 *domus* fuit, est—*as*. *hii*, altera *i* punctis insignita.

XXI. 1 *gazof*— . 3 *pauper*, a s. l.; *omnis*, cor. 4 *habundantia*. 5 *la*—*b*— . post —*dem* 3 vel 4 l. er. 8 *dixit eis*. *adp*, et 20, 28; *illos*. 9 *sedici*— . *haec pr*— . *nondum statim*; virgula s. l. ante *statim* indicat, aut *statim* delendum esse, aut *dum*. 10 *surgit* fuit. 11 *terre*, om. *et*. fuit *tractos ad*, est *tradentes ad*. *praesidis*. 13 fuit —*ngit*. 15 fuit *dauo*. 16 fuit *morto*. *adf*— . 19 *ue*—*pa*— . 20 —*ito*. 21 *in m*— . *discendant*. 22 *ulci*— . 23 om. *autem*. *praes*—, et 25 . 23 *supra*. 24 *agentibus*. 25 *et maris fluct*— . 26 *exp*— . 28 —*empt*— . 33 —*ibant*, cor. 34 *adt*— . *crep*—, a s. l. 34 *tamq*—*laqueos*, cor. 35 *et in*. *omnes terrae*. 36 om. *or*—, om. *omnia*. 37 *in t*—*d*— . 38 *diluculo ueniebat* pro *mani*— . *audi re*, 1 l. er.; *e?*

XXII. 1 *adp*, et 47; 2 *eum* pro *ihm*. 3 *scarioth*. 5 *paec*— . 6 *opo*— . 10 —*rrit*, om. *quidam*. *amforam*. *in qua*. 11 *dicitis*. *ubi pa*— . 12 *uobis ostendit*, cor. *e*; *cen*— . 14 *cum* s. l.; et 30 et 47 —*decem*. 17 fuit *acceptum*. 19 om. *et fregit*; *discipulis* pro *eis*. 20 *cen*—; om. *est*. —*inem*, om. *meo*. 21 —*denes*. 22 *illi h*— . 25 —*tates* fuit? 26 *iunior* pro *m*— . *quasi ministratur*. 28 et 40 *tempt*— . 29 om. *et*. 30 *aed*— . 31 *symoni*, om. bis *simon*. *criba*—, s. l. *r*. 32 *con uersus* 1 lit. er. 34 *et ille*. *cantauit*. *me nosse*. 35 *calciamentis*. 36 *illis*. 37 *hoc* in ras.; *implere*. *et quod cum iniustis*. 38 *gl*—*d*— . *ad ille*. 43 *est in*. 45 ante *sur* 2 l. er.; *re?* 46 *tem* in fine l., *ta initio*. 48 *ei*. 52 —*atos*. 53 *quotidiae*. 54 *conprae*— . 55 *atrio*. 56 *sed*— s. l. 59 *hora*. *adf*— . —*leus*. 61 *dixit*. 62 *pe*—*fo*. 63 *inl*— . *ced*— . 64 *ue lauerint*; fuit *uigila*—? an *uio*— . *percuci*— . *profe*— . 66 *scribe*. 67 —*ditis*. 68 —*detis*. —*ttitis*. 69 *dextris*.

XXIII. 2 fuit *tribulta*. *dari*. 5 —*ouit*. —*lea* et 6; *sed* —*laeus*. 7 *hieru*— . 8 *cu*— post *tem*— . —*diret*. *illo*. 9 *illum*. *resp*— *illi*. 11 *cum a*— *spreuisset eum*. *heer*—, prior *e* er. *et inlusisset*; 3 lit. er.; *eum?* *indues* (n s. l.) . *eum*. *rem*—, om. *et*, *illum* s. l. 14 *eos*. *his qui*—, om. *in*. 15 —*isit eum ad nos*. *actus*. 16 —*tat*, cor. 18 om. *simul*. *barraban*. 20 *loquu*— . *ad il*— . 21 *subcl*— . 22 *in eum*. ante *ergo* 2 l. er. 26 *adprae*— . *sy*— . *inp*— . 27 —*tabant*. 23 fuit *uestrus*. 29 *beate*; om. *et u*—*unt*. 30 fuit *cadete*. 31 —*ride*. 33 *eum* s. l.; *adextr*— . 35 *exp*— . *illum*. *pr*—*sacerdotum*, om. *cum eis*. 36 om. *autem*, *sed* tot fere lit. ante *ei* er. 38 *super inscriptio super illum inscripta*. *grecis*. *hebreis*. 39 —*abant*, n er.; om. *et nos*. 40 *damp*— . 41 *et n*—*q*—*dignae*. *tum* fere 8 lit. er.; *facta recep*—; om. *iuste nam*. *male*. 42 —*neris*, *e* in *r*; *ex i?* —*gno tuo*. 43 —*dyso*. 44 *facte*. *super un*— . *usque h*—, om. *in*. 46 *spi*—, cor. *expi*. 48 —*atur*, n s. l. 49 *alonge*. —*te er*—*eum agalilea*. 50 om. *wir*. 51 *conc*— . —*thia*. *exp*— . 53 *quisquam* in *r*. 54 —*eue*. *inlucis*— . 55 —*lea*.

XXIV. 1 *mulieres por*— . *que pro quae*. 2 et 9 *amonumento*. 4 —*ate*. —*ente*. 5 *a rent*, 1 l. er., *r* in *r*; *queritis*. 6 et 25 *loquu*— . 8 fuit —*ati*. 9 *reg*—, *r* s. l.; *nunt*— . 10 —*lenae*. *ioh*— . *cetere*; *haec* om. 11 *delementem*. *credeb*— . 13 *in ipsa*. 14 *acce*— . 15 *quer*— . *adp*—

et 28 . 17 fuit *hii*, altera *i* er. 18 *Cleopas* . 19 —*phae*— et 25 et 27 . *opaere*, *as* ligatae, punctum sup. priorem partem . 20 *trad— eum su— dampn—* . 21 *quo*, om. *d* . 24 *non uiderunt* . 25 ante *pr—* videtur *in* er. 27 fuit *Moysen* . —*praet—* . 28 *finxit se* . 29 —*ram declin—* . —*auit ut maneret c—i—* . 30 —*berit* . *illis* . fuit —*dicit?* et pro *ac* . 33 fuit —*cem . ipsis* . 34 *resur—uere dns . sy —* . 36 *haec a — loquerentur . ihs st— . dixit* . 39 *ipse ego* . 40 *haec* . 42 ante *me—* 1 l. er. &? 43 *et accipiens —cauit c—ipsis sumensque re—* . ante *dedit* 5 lit. er.; *coram?* 44 *e* ante *ad eos* er.; *implere* . 45 —*lleg—* . 46 om. *eis*; om. *scr—e—et sic . die t—* . 47 —*are . pae— . incipientes*, cor. —*ibus . hieru—* . 48 et pars 49 in marg.: 49 fuit —*utem*, sed lineola transversa sup. *e* er.; 50 —*nia . bene s. l.*; fuit *eis*, cor.; item 51 *illis . cae—* . 52 *magno gaudio* .

Ioh. E. 4 *in i—u—est* . 5 *conpre—* . 7 *peri—*; fuit —*rit?* 8 *peri—* et 15 . 9 *inl—* . 10 *mundos* priori loco, cor. v . 12 *quodquod*; om. *credunt*, licet uerba *f—d—f—h—q—in n—* rubro colore distincta sint . 13 bis *uolupt—* . 14 —*tate* . 16 —*dinem* . 18 *um—*, nisi *u—* . 19 *iu— . ierusoli—* . 21 et 25 *he—* . *estu bis . dicit* et 36 . 22 *estu* . 23 *ego sum . esa—* . 24 —*seis* . 25 *ergo tu . est* . 26 et 29 —*nis* . 27 *calci—eius* . 28 f. *iordannem* . 29 —*det*, cor. 31 —*taretur*, om. *in* . 32 f. *proh— . descentem*, et 33 . 35 *a — autem d—* . ante *eius s* er.? 38 om. *se . quer— . praes—* et 41, 42 . 39 *aput . de pro die . ora* . 40 *sy— . ab i—* . 42 *bar p. fil— . uocau— . che—* . 43 ante *ex* 1 l. er.; —*leam* . 44 f. *ad bet—*; *d* er. 45 *phy—* et 46, 48 . —*ael* et 46; ante *seph* 1 l. er. 46 *nazar&* . 47 *uidet . nathael* et 48 . *ait* . 49 *nathahel* . 50 *t ei quia dixi* in marg.; *uidete*, cor. —*ite . fico . maiora* . 51 *eis pro ei . disc—* .

II. 1 *tertio . canna . —le—* et 11 . 2 om. *prius et* . 4 om. *ei* . 6 *posite* . 7 *et dicit . inp—* bis; —*pletae* . 8 *aur— . archy—*, et 9 . *factum* . 9 *aurierant* . 10 *omnes . fuerint conuiuiae* . 11 *chana* . 12 *hoc autem . chafar—* . 13 *hyerosolyma ihs* . 14 et 15 *nummo—* . 15 *confecisset pro cum f—* . 16 fuit *negu—* . 19 *hoc t—* . 20 fuit *dixs—?* om. *in* . 22 *amort—* . 23 *hi—* . 25 *perib—* .

III. 1 *pharise— . nocodimus* . 2 *eum pro ihm* . 3 *dni pro di*; om. *re* . 4 *autem pro a—e—* . *senex sit* . 5 om. *sancto* . 6 *in carne* . 7 *noli mirari . oportit .* . 8 *set non scis . et quo . omnes* et 20 . 9 *et resp—* . 11 *uidemus* . 12 *non s. l.* 13 *disc— . filium* . 14 fuit *oportit* . 15 *ipso* . 16 *dil—de—* . 18 *filii* . 19 *est s. l.*; fuit —*nis*; ante *enim* 3 l. er. 20 post *a* in *male* fuit alia littera . 21 *dno pro do* . 22 *iud— terr—* . 23 *aen— . adueniebant* . 24 *ioh—* in fine . 25 *ergo ques—* . 26 *s in trans s. l.*; om. *tu . perib—* et 28 . 27 fuit *quid—*, *d* er., *c s. l.*; *datum ei* . 28 *ego non sum* . 29 *inp—* . 30 *oportit* . 31 *supra bis . et qui est* . 32 *accepit* . 34 fuit *das* priori loco . 35 *pater enim* .

IV. 1 *sei . quia bis . plures quam* . 2 ante —*ret* 1 l. er.; *t?* ante *eius* 1 l. er. 3 *relinquid* et 28 . *iude—* et 9 . fuit *habuit; galile—*, per totum cap . 4 *enim pro autem* . 5 fuit *sichari?* 6 om. *sic . super puteum; hora autem* . 7 et 11, 15 *aurire* . 9 —*deus . —dei . cum sim* . 10 *forsitam* . 13 *quem* post 14 fere 12 l. er. 18 *hunc pro nunc* . 19 et 32 *dix— . estu* . 20, 21 *hy—* . 22 *iudea* . 23 *ueniet* . 25 *adn— nobis omnia* . 27 fuit *nomo . quer—*; aut *q—l—* s. l. 28 *hab—* . 29 *qucum—* . 30 om. *ergo* . 33 *adt—* . 34 *me mi—* . 35 *quatt— . uidete quia regionis* . 36 —*gabit fructus* . 37 *metet* . 39 *ciuitatem* fuit, *m* er.; *quc—* . 41 om. *in eum . uerbum pro serm—* . 42 *loquellam*, 1 l. er.; 43 fuit pro *abiit; post—am* in ras., sed spatium fere 18 lit. restat; fortasse scriptor totum v. 44 praeceperat; *quia pro agnosco* . 44 *honore* . 45 *hyerosoli— . ipse . uenerant*, haec *n* er.; *in d—f—* . 46 *chanan* fuit? litt. finalis er.; *erat ibi* . 47 *aduenit . —dea . discen—* . 48 *uideretis* . 49 *disc—* . 50 *et homo*; om. *ei* . 51 —*tiauaer—*, cor.; fuit *uiuerent* . 52 *relin—* . 54 *a iudeam* .

V. 1 *post haec autem . hyerosoli—* . 2 om. *e—a—h—*; *super prob— pisc—*; *hebraeicae baeth—*; *porticos* . 3 *exp—* . 4 *des— in piscina; in piscina post monitione*; om. *a*; *detenebatur* . 5 om. *et*; *annis*, cor. *o*; ante *in* 6 litterae erasae . 6 *mu—i— temporis* . 7 —*ina* . fuit *enim iteratum?* 9 *est f—h—*, om. *ille . grau—* et 10, 11, 12 . *ambo— . in illa die* . 10 *sanus* . 11 *fe—sa—* . fuit *dixit* . 13 *aturba . in illo l—* . 14 *ne quid t—a—*, om. *det—* . 15 *et abiit . nunt—* . 16 *persequae—* .

18 *quer—* . *equ—* . 19 *fi—fa— a se qu—* . *faecerit* . 22 *iudicium o—* . 24 *ueniet* . *transit amorte ad u—* . 25 *ueniet* . *fili* . 26 *ui— habere* . 27 *ei et iud—* . 28 *eius pro f—d—* . 29 *prodient* . 30 *quero* . *me mi—* . 32 *quoniam alius* . *bis peri—* et 36, 37, 39, non 33 . 35 *exu— ad h—* . 36 *que bis* . *fuit eam? m er.*; *me misit* . 39 *putatis uos* . 42 *fuit et quia? uobis ipsis* . 43 *accepistis* . 44 *solo est deo* . 45 *sum pro sim* . *aput* . 46 *crederitis* . 47 *litteris* . *credetis bis* . *meis uerbis* .

VI. 1 *galileae* . 3 *abiit* . *monte* . 5 *om. ergo* . *dicit* . *hii* . 6 *temptans* . 8 *dinar—* . 8 *sym—* . 9 *hordiacios* . 10 *faen—* . *discupu—* . *fuit numeri* . *milia* . 11 *panes ihs* . 12 *impl—* . *fuit collite* . *cor. collegite* . *que* . 13 *colligerunt* . *ordiaciis* . 14 *ille*; *om. ihs* . *fecerant* . 15 *om. et fa— regem* . *fugit* . 16 *discend—* . 17 *nauem* . *carpharnaum* . *tenebre* . 18 *exurg—* . 19 *super* . 21 *naui* . *fuit nauis* . *qua pro in quam* . 22 *altera autem die* . *nauem* . *abissent* . 23 *super uen—* . *atyber—* . *agentes* . 24 *uidissent turbae* . *nauicula* . *querente* . 25 *in ante uen—* s. lin.; *dieunt* . *x s. lin.* . 26 *e ante estis er.* 27 *periit* . *uobis dabit* . 28 *dierunt* . *x s. lin. ut 25* . 29 *ille misit* . 31 *fuit patris* . *mannam mand—* . 32 *octo uocabula sed —caelo infra textum* . 33 *descendit de caelo* . *uita* . 35 *panes uite* . *ueniet* . *aesuriet* . *umquam* . 36 *credidistis* . 37 *dedit* . *ueniet fuit utroque loco* . *altero corr.* 38 *discendi* . 39 *illum* . 40 *haec enim uol—* . *eni in ras.*; s. lin. *fuit est?* fortasse *fuit haec est autem*; *om. ego* . 41 *mumur—* . *qui dix—* . *om. uiuus* . *discendi* . 42 *descendit* . 44 *nemu* . *cor. o* . 45 *est autem scriptum* . 49 *patris* . *in deserto manna* . 50 *panis qui de caelo descendit* . 51 *fuit panes* . *discendi* . 52 *manducaberit* . *panem* . *uiuit* . *uitam* . 53 *ergo pro enim* . 54 *om. eis*; *fuit ergu* . *post u* 1 *lit. er. manducaberitis* . *habetis uitam aeternam in uobis* . 55 *bibet*; *om. re* . 56 *fuit putus* . 57 *bibet* . 59 *om. manducauerunt* . *quod post manna s. lin. additum* . 60 *docens sabbato* . *fuit carph—* . *r er.* 61 *om. et* . 62 *aput* . 64 *potest quicquam* . *que aego* . *uitam* . *om. sunt* . 65 *om. non post essent* . 66 *nomo* . *s. l. e* . 67 *et ex hoc* . 68 *abire post illos* . 69 *Sy—* . *et 72* . 70 *credimus* . 72 *scariothis* .

VII. 1 *om. autem* . *galile—* *per totum caput* . 2 *scenophegia* . 3 *que* . 4 *enim pro quippe* . *aliquid* . 7 *mundos* . *cor. v s. l. peribeo* . *quia pro quod* . 8 *om. autem* . 9 *—leam* . 11 *iudei* . 12 *murmur multus de eo erat in t—* . 13 *et 15 iude—* . 14 *dic—* . *s. l. o* . 15 *dedicerit* . 16 *est s. l.* . 17 *—noscit* . 18 *illum pro e—* . *—ticia* . 20 *demo—* . 21 *mirami ni* . 2 *lit. ea erasae* . 22 *ex moysen* . 23 *—cissione* . *indiga—* . *n s. l.* 25 *autem pro ergo* . *hyerusalimis* . 26 *om. et ante ecce* . 28 *docens in t— ihs* . *fuit ettamen pso* . *est et a me ipso* . *non scitis in fine* . 29 *eum (et si dixero quia nescio eum ero similis uobis mendax et scio eum) quia*: *uerba* . *quae uncis inclusi* . *a Vulgata absunt* . 30 *adprae—* . *in illo* . 31 *deturba* . *ante facit f erasa* . 32 *—sei* . *murmor—* . *adpre—* . 33 *om. eis* . *misit me* . 34 *sum ego* . *om. ros* . 35 *inue—* . *in s. l. —sione* . 36 *fuit quaeractis*; *cor.* 37 *festiuitates* . *ihs in templum et* . 38 *dicit* . 39 *non* . *om. dum ante enim* . *fuerat glori—* . 41 *agalilea xps uenit* . 42 *et bethlem* . *om. de* . 44 *adprae—* . *super illum* . 45 *eum* . 46 *deest* . 48 *numquid aliquis ex* . *—seis* . 49 *que* . 50 *dicit* . 51 *nisi audierit ab ipso prius* . 52 *quia propheta agali—* .

VIII. 2 *delu—* . *fuit omnes* . 3 *fuit allult—* . *deprae—* et 4 . 3 *statuerum* . 5 *fuit legem* . *m er. lapidari* . 6 *haec* . *temt—* . *terram* . 7 *autem pro ergo* . 8 *terram* . 9 *postunum exiebant* . *aseni—*; *om. ihs* . 11 *fuit —nauro* . *est —nabo* . *fuit uado* . *amplius iam* . 12 *loquutus* . *fuit mundo?* *ambulauit* . *fuit lucem* . *est lumen* . 13 *peribe* . *fuit bis uer* . *semel adiunctum bum* . 14 *om. et si* . *peribeo* . *ego uado* . 16 *me misit* . 19 *fuit forsitam* . 20 *gazofilatio* . *adpre—* . 21 *quaeritis* . *peccato* . *r in r.*; *fuit —tis? qo* . *o s. l.* 22 *dicit* . 23 *om. de* . 25 *dixit ergo eis* . *quia et locor* . 26 *misit me* . *que aud—* . 27 *eis pro eius* . 28, 36, 51 *exaltaberis* . *liberaberit* . *seruaberit* . *fuit cognus—* . 29 *et qui*; *et in margine* . *alterum et om. relinq&* . *i s. lin.*; *ante me solum* 2 *litt. er.* 31 *fuit dicebant* . 32 *liberauit* . 33 *resp— et dixerunt ei* . *erimus pro eritis* . 35 *om. alterum autem* . 36 *filius uos* . 38 *bis aput*; *om. meum* . *que* . 39 *dicit* . *estis* . *se s. lin.*; *fecissetis* . 40 *quer—* . 42 *uester s. l.*; *diligeritis* . 43 *fuit loquellam et cognus—* . 44 *prius ex in margine* . *ex suis propriis* . *loq tur* . *i s.l.*;

qui pro quia . 45 quia pro si . post dico 1 l. er. 46 om. alterum uobis . quare uos non . 47 est ex deo . 48 igitur pro ergo . estu . demo— et 49, 52 . 50 quer— bis . 52 et 53 profet— . 54 fuit ergo, r er. ga, i s. l. 55 si s. l. 56 exu— . etdit, ui s. l. 57 habraam, ceteris locis ut nos . 59 tulerunt, sed ante l altera l s. lin., scriba aut corrector voluit geminare . ut mitterent super eum .

IX. 1 om. ihs . 2 interruga— . 2 discipuli eius dicentes . 3 manifestetur . opera— me donec d'es est in ras.; ueniet autem nox . 5 in hoc mundo sum . 6 expuit . 7 et laba in nataturia syloae . interpraet— . 8 uidebant . 9 est eius . 10 tibi in fine . 11 xps pro ihs . unxit . natatoriam syloae . laba . laui oculos meos et ecce uideo . 12 dixerunt ergo ei, om. et; ille homo . et ait . 13 phariss— . 14 fuit eram? 15 posuit mihi . 16 scisma . in eis . 17 deo, altera e s. l., non de illo . dixit eis . propheta . 18 om. qui uiderat . 22 hac, c s. l.; quia; om. esse . synagoga . 25 om. eis . 28 om. ergo . 29 loquutus . us u (nescimus unde) in r. 30 oc—meos . exaudit, ex s. l. 32 asaec— . ap—quis . 33 quicq— . 34 ante eum 3 litt. er. 35 autem ihs . 39 dixit autem ei, om. et . 40 om. quidam . —risae is, 1 l. er. 41 dixit autem eis . pecc— non hab— . dicetis .

X. 1 hostium, et 2, 3, 7, 9 aspiratum . ouilae . 3 deducit . 4 sequen—, altera u s. l. 6 qui, d s. l.; loquebatur . 8 sed non . 10 habund— . 12 mercenn—, et bis 13 . dimittit . 15 agnosco . 16 non ouile, sed unus grex . 17 me pa— di— . 18 ame, bis . et post ipso om.; man datum, 2 l. er. 21 fuit deceb—? 22 enchenia . hyerusalimis . 23 porticum solo— . 25 fuit crediditis . 30 ego enim . 32 op—b— . 33 om. ei . lapida mus, 1 l. er.; faciste . 38 in me est p— . 39 adprae— . exiit . 40 tran . iordanen . iohannis, et 41, sed —es 42 .

XI. 1 abeth— . 2 que . unxit . —entum . 3 fuit —oris . 4 ei . fuit dai pro di . per eum . 6 cum ergo audisset . —rmatur . mansit ihs in . 7 fuit poste? dicit . 9 horae sunt . —adet, i s. l. 11 hoc dicit . fuit —miit . exsuscitem . 12 saluu, s s. l., finalis er. 13 somni . 14 dicit eis ihs . 15 gaudio . 16 fuit —ulus . et moreamur . 17 quatt— . —entum . 18 hyerusalima . 21 autem pro e— . 22 quoniam . 23 dicit . 25 etsi . 26 fuit nommo— . 27 et ait illi martha; om. rivi . 28 cum s. l. 30 athuc . 31 igitur pro ergo . —batur, n s. l. 32 eius bis, semel er. dixit . frater m— non fuisset m— . 33 frem—, om. in; turbabit . 35 lacri— . caccinati . ut et hic . 38 ante se— 1 l. er. 39 f&g, quadriduanum enim habet . 41 rursum . 42 sci, o s. l., post sci fere 3 l. er.; fuit ebam? adis, u s. l. 44 dicit . habire . 45 et Martham om. 46 ante eis 1 l. er. 47 collig— . quod hic homo . 48 dimiserimus . et uen— . et locum . 49 ante nomine in extrema lin. 2 l. er.; quicquam . 50 neque cogit— . nobis . unus homo . 51 quia ihs morit— . 53 fuit fecerunt, cor. fecerent . 54 om. in ante pa— . ambo— . inregi— . efrem . 55 asc— . hyerusalimam; om. ante p— . 56 quer— . conlo— . potatis, o s. l.; ueniat . —ficus, cor. e . cognouisset . —icaret . adpraehenderent .

XII. 1 —nia . fuerat la— . mortuos, cor. v s. l. 2 caen— . ubi pro ibi . 3 praeci— . cap—s— pedes eius . 4 dicit . scariothis . 5 uendit . dina— . aegē—, et 6 . habebat et que mit— . fuit export—, ex er. 7 die . illut . 8 uobiscum — habebitis infra textum . 9 est, s. l. cor. set . 11 habebant, cor. i . 12 hyerusalima . 13 osanna . israhel . 14 assellum . uenit tibi . 16 ante scri— 1 l. er. 17 dae pro de . amort— . 18 ei uenit . 19 —psus, cor. o . habiit . gent— quidam . ante fe— 1 l. er. 21 fuit hii . abeth— . —leae . 22 dicit . autem pro ru— . fuit ihm . 23 fuit rospo— . 24 tritici pro fr— . terra . 25 fuit meam in h—m— . — odi& . 26 —traberit . 28 cae— . 29 que . factum est . 30 rosp— . uox haec . 31 eicitur . 32 t ante ego s. l.; aterra . tra—ame ipsum . 34 fuit rosp— . —tare . 35 bis lumen . conpraes— . 36 habiit . 38, 39, 41 esa— . 40 excec—; om. alterum non; intelle— . illos . 42 de syn— . eicientur . 44 clamabat et dicebat . fuit imme sed eum; cor. inne in sed eum . 45 uiditme . 46 fuit omnes? fuit imme? 47 —ierit ea ego . 48 accepit . illi .

XIII. 1 ante diem in marg.; eius hora . de hoc . fuit dillexit eos . 2 caena . fuit si inmississet . fuit corde, de er.; ante iudas fere 3 l. er.; simon, is s. l.; scariothis . 3 adeo . post uadit in fine lin. circiter 6 l. er., initio sequentis 1 l. er. 4 acaena . fuit accepp—? 5 misit . fuit peluem,

cor. *i*; fuit *quod erat* . 6 et 9 *sym*— . 7 *dicit* . *cognosces* pro *scies* , fuit —*oscetis?* 8 om. *ei* . 9 om. *meco* . *capud* . 10 ante *lotus* 5—6 lit. er., *pedes?* 11 ante *eum* 2 l. er.; *in?* 12 *eorum acc*—; *et cum recub*— . 13 fuit *uocastis?* *sum & enim*, in *u* et *&* accentus . 14 om. *ego* . 15 fuit *quemammo*— . 16 *est* ante *eo* om. 18 om. *ad*; fuit *meum* pro *mecum* . fuit *leuauit* . 19 *fiat ut credatis; fuerit quia* . 20 fuit *quater accepit* . fuit *se quem* . 24 *sy*— . *dicit* . in *quo* accentus circumfl. 26 in *ex* (—*rexero*) accentus acutus . *intinca*— . fuit *scariothae?* *est* —*this* . 27 *ed* ante *buc*—? . *bucellam*, altera *c* s. lin.; *tunc intro*— . in *illum* . *illi* . *fac cicius* maioribus litteris; fuit fortasse *celerius fac*; an *uelocius fac?* 29 *diceret* . *aeme* . *aegenis*; om. *ut* . 30 *bucellam* . 31 *dicit illis ihs* . 32 om. *si*— in *eo*; —*ficauit* bis . 33 fuit *athuc* . *quaeritis*, cor. —*etis* . 34 om. 5 uerba *ut et uos d*—*i*— . 35 *mei dis*— . 36 *sy*— . in altera *e* uerbi *sequeris* accentus acutus . 37 *dne quare* . 38 om. *ei* . *ponis* . *cantauit* . *me ter*: in *ter* accentus circumflexus .

XIV. 1 fuit *credetis*, ante *te* 1 l. er. 2 *alioquin* pro *si quo minus* potest fuisse . 3 fuisse videtur *habiero* . *prep*— . *ueniam* . 4 om. alterum *et*, s. l. additum . *ui am*, 1 vel 2 lit. er. 6 fuit *diuit*; om. prius *et* . 7 alterum *et* s. l.; fuit —*noscitis* . 9 fuit bis *uidit* . 10 *credis* . fuit *patri pro patre?* 12 super *o* in *alioquin* accentus . 13 *patrem* om. 14 om. *me* . 16 *patrem meum* . fuit *paracl*—, cor. *i*; *inaeternum* . 17 *cognoscitis* . *manet* . in *uos est*, recentior manus s. l. *uobis* . 18 *orfanos* . 19 *uidebit* . *uidebitis* . *uiuētis*, accentus acutus in *e*; qui posuit, putauit, futurum tempus a praesenti sine eo non satis distingui . 20 *sum* . 21 priori loco *dilig&* . fuit *diligitur* . 22 *scariothes*, cor. *is* . *quia nobis mani*—; in *es* accentus acutus . 23 utroque loco *diligit*, altero cor. *et* . *faciemus*, in *e* accentus acutus . 24 fuit *qua* aut *quam*, cor. *quem* . fuit *ei* pro *eius?* 26 fuit *paracletus*, cor. —*itus* . corrector, ut saepius, antiquam scripturam emendauit ad suae aetatis consuetudinem . fuit *sugerit?* coeptum erat scribi *uouis*, altera *u* cor. *b* . 27 potest fuisse *turbitur* . 29 *a* in *credatis* accentum habet circumflexo similem . 30 *quicquam* . 31 ante *t* in *cognoscat* 1 lit. er.

XV. 1 *uitis* iteratum fuit . *agricola est* et 2 *omnem* in margine alio atramento . *tollit* . *purgauit*, cor. *b* . 2 in priore *a* uerbi *afferat* accentus acutus . 4 *asetetipso* . *manserit*, accentus acutus in *a* . 5 *uos*, accentus circumflexo similis in *o* . 6 *arescit* . 7 fuit *petitis*, cor. *e* . *fiēt* . 9 fuit *deleat* . 12 fuit *uobis*, cor. *uos* . 13 fuit *hanc*, *n* er.; *ut* in ras.; *quis ponat* . 15 *dico* . 16 *et quodcumque* . 18 fuit *odium* pro *odio* . 19 ante *uero* 1—2 lit. er. 20 fuit *seruos*, sed *V* superscripta . Potest ex antiquiori latinitate tenuisse, ut *paruolus* . *seruauerunt* cum accentu acuto in altera *e* . 21 *facient circa uos*; *u* in ras.; 24 *que* . *et* s. lin.; *oderunt*, accentus acutus in *e* . 25 *impleatur* . *scriptus*, *s* suppleta . 26 idem de *paracletus*, —*itus* notandum, quod ad XIV 26 . in *uos pro uobis* . 27 *bi* super —*betis* .

XVI. 2 *omnes* . *se obsequium prestare* . 3 *faciunt* . 6 *tristitia replebit* . 7 *si enim ego non* . *paracletus*, —*itus* ut supra . utroque loco fuit *habiero*, *h* bis er. 8 et 10 *iusticia* . 10 *uado ad patrem* . *non* maioribus litteris . 11 om. *iam* . 13 *docebit uos in omnem ueritatem*, in er. De miro hoc vitio *docebit uos in praeter Novum testamentum* . . *secundum ed. S. Hieronymi* . . . *Wordsworth et White* pag. 615 confer, quae dixi in commentatione *de codice Cremifanensi*, part. III 1896 pag. 16. Etiam nunc suspicor, uerborum *docere* et *ducere* subesse peruetustam quandam confusionem, qua orta demum terminatio —*ebit*, quippe quae docendi uerbo deberetur, formata sit. Potuit alicui quod XIV 26 de eodem Paracleto praedicatur: *uos docebit omnia* obseruari ita, ut diuersitatis graeci utriusque loci textus immemor alterum imprudens corrumpere . 13 *loquitur* utroque loco fuit . *que uentura sunt adn*— . 14 *clarificauit*, cor. *b*; *adn*— . 15 *quocumque* . *q*, nonnullae lit. er., s. lin. *ia* . *adauniciuit*, cor. *b* . 16 om. alterum *et* . 17 fuit *discipulus?* om. *et* ante *quia* . 18 *d est hoc qd dicit* in ras. in angusto spatio . 19 *ergo* pro *autem* . *quaeritis* fuit . post id uocabulum circiter 3 lit. er.: tertium *et* om., s. lin. add. 20 *tristitia* . fuit *uertitur* . 21 fuit *parturit* . *tristitiam* et 22 . *quoniam* pro *quia* . *pressurae*, accentus acutus in *u* . 23 et 24 *quicquam* . 25 *adnunt*— . 26 om. prius *et* . fuit *petitis* . 27 om. *ego* . 30 *uenisti* pro *exist* . 31 *amodo creditis?* 32 *ecce iam uenit*; om. *et post propria* . *sed non sum* . 33 *confid&e*, cor. *ite* .

XVII. 3 est s. l.; uerum dm . 5 tu s. l.; apud utroque loco . claritatem priusquam, cor. 6 tui er.; in fine lin. e, initio sequentis rant . 7 abste . 8 acciperunt fuit . 11 etiam, litterae ia in ras., pater scae . accentui circumflexo similis linea super ae . sicut et nos unum sumus . 12 ex his peribit . impleteretur . 13 loquar, cor. 14 odio eos habuit . 15 ex malo . 18 om. tu . 19 fuit sanctificate . 20 non pro his . sed et pro his . 21 mundus credat . 22 mihi didisti . 24 ubi ego sum . 25 mundi const— . autem cognoui, om. te . 26 fuit quia ,

XVIII. 1 chaedron . ortus . introibit . 2 qui eum erat traditurdus ipsum locum . 3 lanternis . 4 omnia que . quid queritis . 5 om. ei . 6 om. eis . interram . 7 iterum ergo eos . 8 quer— . 9 impleatur . fuit perdedi . 10 abscidit eius au— dextram . 11 om. tuum . 12 conprae— . alligauerunt . 13 caiphe . 14 dedit . 15 introibit . fuit ihm . 16 ante ergo complures litt. er.; autem? ille alius . pontifice, cor. i; hosti— et . 17 huius pro istius . 18 carbones pro prunas . om. se . om. alterum et . 19 autem pro ergo . 21 sum . que . 22 de assistentibus ministris . ihm, u superscripta correctum, ut dativus fieret . respondis . pontifi; quod sequitur signum interrogationis simile est litterae c . 23 cedis . 24 caiphan principem . 25 symon . califac— . 26 om. ei; non pro nonne, ne s. l.; hortu . 28 ad pilatum pro a Caipha; om. alterum ut . 29 huc pro hunc . 30 ei ante et positum . traded— . 34 et resp— . tibi dixerunt . 36 de mundo hoc . si hoc, de inter si et hoc s. lin.; meum reg— . 37 estu . omnes . ueritatem . meam uocem . 38 ho, c s. l.; dixit. in eo inu— . 39 uerba 6 in p— uobis post uobis omissa s. l. add. 40 om. et; exclam—; om. ergo . barraban . barrabas.

XIX. 1 adprae— . 2 inp— . 3 haue . palmas pro al— . 4 exiit; om. ergo . dixit . eum uobis foras . quia non inu— ullam causam . 5 exiit ergo ihs foras habens spin— cor— . purpor— . 6 om. prius eum . 7 resp— ergo (pro ei) iud— et dixerunt . 9 et ingr— in praet— iterum dicit, om. est et et . estu . 10 om. ei . quia ego . 11 habebis . ullum . esset data . traditme . 12 exinde pil— quae . 12 omnes; om. enim . 13 ergo pro autem . litostra tos, 1 l. er., V sup. altera o . haebraicae . 14 parascheue, om. paschae . 15 semel tolle, bis crucifige, om. eum . —ficam . 16 tradedit, cor. i . 17 baiol— . haebraicae, om. autem . 18 ubi et cru— . 20 leg— iud— . ciuitate . erant ante locus, n er.; haebraicae, graecae . 23 ihm pro eum . quatt— . inconsutilis . 24 sorciamur . uestimenta mea sibi et in ueste mea . 25 cleopae . magdalenae . 23 ergo uid— . dicit matre . 28 quiaiam . dicit . sicio . 29 positum erat . spungiam . ysopo . obtulerunt ei, om. ori . 30 capito, cor. ita, ut fere ae pro e fieret . 31 pilato . tollerentur de cruce . 34 exiit . 35 credatis, a corrigendi causa in e mut . 38 —mathia . 39 ihm s. l.; misturam myrrae et aleo . 40 in lint— . 41 est ihs . 42 —ceue.

XX. 1 —enae . —mento, cor. u . amon— . 2 fuit inuenit, in er.; sym— et 6 . eis pro illis . 3 ueniebant . 4 ergo pro autem . precurrens in fine lin., sequens incipit risset . prior . 5, 6 et 8 introibit . 7 quod erat . capud . 8 prius . 9 sciebat . amortuis . 10 ad semetipsos dis— . Verba sed separatim v. 7 et magna pars inde a v. 12 non servata sunt; uncis includo . 12 [num ad caput] ihm . 13 pluras, et 15 . 15 [illa existima] . hort— est . [ei Domine si tu] . [ubi posuisti eu] . 16 [dicit ei Iesus: Mar] . ei hebraice rabboni . magis[ter] . 17 [d]icit . [enim as] . a[utem a]d . ascend[er]e ad Pa] . et ad patrem uestrum, ad dm meum et ad [deum uestrum] . 18 uenit ergo . 19 cum esset ergo sero . clause? om. con— ante greg— . 20 hoc cum, om. et . 22 [flavit]. Desinit in v. 27.

Codex Erlangensis signatus N. 526, qui continet tertium et quartum Evangelium, constat 71 foliis; a fol. 41b incipit Evangelium secundum Iohannem, cui capitulatio, brevis, praemittitur in uniuersum consentiens cum ea, quam ex codice C, Cavensi, qui saeculo forsitan IX. in Hispania ut videtur septentrionali vel mediterranea a Danila quodam scriptus est, exhibuerunt Wordsworth et White p. 492. Aliis fortasse continget, ut, unde Erlangensis provenerit, certius definiant, si integram textum transcripsero. I. Phariseorum leuitae & interrogabant Iohannem . Iohannes Iesum uidens agnum Dei dicit. Et Andreas Petro dicit: inuenimus Messiam.

- II. *Iesus ad caenam de aqua uinum fecit. De templo nummularios eicit: soluite hoc templum dicens. Nicodemo loquitur de bapismo et de aliis multis.*
- III. *Iesus in Iudea baptizat et Iohannes in Enon. Quique dicit Christum crescere, se autem minui.*
- IV. *Iesus cum muliere Samaritana loquitur. Prophetam in patriam suam sine honore esse dicit. Reguli filium a mortuis resuscitat.*
- V. *Apud natatoriam Belzata XXXVIII annorum infirmitatem hominis sanat ac dicit: scrutamini scripturas, et si creditis Moysi, crederetis forsitan et mihi.*
- VI. *De quinque panibus et duobus piscibus, et quod eum regem facere uoluerunt. Iesus supra mare ambulat. Et de manna et panis caeli est loquimur; a credentibus ab eo discipulis (fuit — us) unum ex duodecim diabolum dicit.*
- VII. *Scenophegia. Iesus medio die festo ascendens in templum docet. Multis etiam de turba credentibus idem clamat: si quis sitit, ueniat et bibat. Cum ministris et Nicodemo principis Pharisei contendunt. [Om. de muliere adultera.] Iesus lumen mundi esse praedicat.*
- VIII. *Iesus interrogatus principium se esse respondit. Quod omnis peccator seruus sit, et quod Iesus ante Abraham esset; cecum ex natiuitate curat.*
- IX. *De ianna et obili. Per dedicationem deambulans in templo se et Patrem unum esse dicit. De Lazari resurrectione.*
- X. *Maria pedes Iesu unxit & capillis suis extergit. Iesus supra asinum sedit. Et uolentibus Grecis uidere Iesum loquitur de grano frumenti quod in terram mittitur. Et uox de caelo loquitur ad Iesum. Et quod multi ex principibus crederent Iesum, sed propter Phariseos non confiterentur.*
- XI. *Pedes discipulorum labat. De Iudae traditione et Petri negatione praedicat. De dilectione fratrum, et quod ipse in patre et pater in illo est. Et de obseruandis mandatis paracliti spiritus.*
- XII. *De uinia et palmitibus. De dilectione, & omnia patris sua esse, & cetera mandata.*
- XIII. *Iesus discipulos patri commendat. Iesus a Iuda traditur.*
- XIV. *Adloquutio Pilati ad Iudeos de Iesu et de Barabban (cor. Barr—). Passio Iesum et sepultura et resurrectio eius. Explicit breuis euangelii Ioh.*

In C et quae eiusdem sunt generis breuibis apud Wordsworth et White cap. XIV post uerbum *barabba* incipit; item in Dresdensi signato A 63, de quo rettuli in commentatione *de uersionibus Scripturae Sacrae latinis. Part. I., 1887** (*Ind. lect. per aetatem 1887*) pag. 8.

Menda Erlangensis tollere uix opus est; unde orta sit scriptura *Belzata* (V), nescio.

Codicis monasterii imperialis S. Maximini (Mx), nunc Brunsbergensis, quem descripsi in ind. lect. hiemis MCMII p. 4, breuis Ev. Matth. periit; ceterorum fere eadem est atque apud Wordsworth et White ex Oxoniensi et compluribus aliis, collato Thomasio, tertia, nisi quod librarius Mx ad Lucam in uerbis *Pharisaeis dicit non esse* (V) substitit.

*) Prologos a Monarchiano quodam conscriptos esse Petrus Corssen demonstravit. Quae de ingrato librorum labore, antehieronymiani et hieronymiani ordinis Euangeliorum coniungendi ego exposui, confirmantur textu Mx.: *Iohannes . . . inuenitur alienus . . . tamen post omnes euangelium scripsisse dicitur . . . tamen dispositione canonis ordinati post mattheum ponitur, quoniam quae in deo nouissima sunt, non uelut extrema et abiecta numero, sed plenitudinis opere perfecta sunt. & hoc uirgini debebatur . . . quorum tamen uel scribtorum temporum dispositio uel librorum ordine ideo per singula a nobis non exponitur, ut scienti desiderio collocatio & quaerentibus fructum laboris et deo magistri doctrina seruetur.*

Vide ne pag. 4 cap. III v. 24 et 29 pariter legendum sit *leui*.

De pronomibus demonstrativis imprimis versionum latinarum Evangeliorum.

Particula II.

In commentatione indici lectionum hiemis MCCCCII—III praemissa demonstravisse mihi videor, in Evangeliorum versionibus latinis manu scriptis et in Vulgata Sixti V. P. M. iussu recognita, Clementis V. P. M. auctoritate edita non observari aequabilem usum omnium pronominis quod est *is, ea, id* et pronominis *hic, haec, hoc* casuum; relativo sequente praevalere *hi, his: hi qui, his qui*; in ceteris casibus multitudinis et in omnibus numeri singularis *is, ea, id: eius qui, ei qui, ei quae, eum qui, eam quae* etcet.; integrum plerumque exstare dativum et ablativum *eis*, ubi relativum non sequatur, velut: *dixit eis*; aberrasse autem multos librarios ad scripturas *hii, hiiis*, et antiquiores quidem saepius ad *hii*, recentiores ad utramque ita, ut paene oblitterata apud eos esse videatur simplicis vocalis in *hi, his* scribendae memoria.

Ab Evangeliorum textu propterea profectus sum, quod et apparatus amplissimi a Iohanne Wordsworth et Henrico Iuliano White congesti ea tantum pars edita erat, et ego imprimis Evangeliorum codices contuleram. Adiunxi *Didascaliae Apostolorum Fragmenta Veronensia latina* etc. ed. Hauler, pauca Hieronymi scripta, Gennadium; ut quo tenderet quaestio dispiceretur, monumenta legalia antiquioris aetatis exhibui.*)

*) De ista pronominum perturbatione eiusque causis complures disseruerunt: ego in *Specimine grammatico* 1869 p. 31 et 35; Studemund: *Gaii institutionum . . . apographum* 1874. p. 318; ego in commentationibus praemissis indici lectionum Lycei Hosiani hiemis 1878: *de usu pronominum HIC et IS quaestio*; hiemis 1879 p. 20 (*observationes in S. C. de Bacchanalibus*); hiemis 1883 p. 9 (*miscellanea epigraphica* cet.); Haussleiter, *die lat. Apokalypse der alten afrik. Kirche*, in *Forschungen zur Geschichte des neutest. Kanons* IV 1891 p. 63, collatis *actis sem. phil. Erlang.* III 444; nonnulli editorum Vindobonensium bibliothecae Patrum: Brandt ad Lact., Engelbrecht ad Cassian., Hartel ad Lucif. Calar., Ennod., Paul. Nol., Cypr. Append.; Knoell ad Eugipp., Petschenig ad Cassian., Vict. Vit., Zangemeister ad Oros.; denique Bayard, *le latin de S. Cyprien*, p. 132.

Nemo ex illis, ni fallor, ad inscriptiones attendit; hodie, spatio deficiente, praeter leges Salpensanam, Malacitanam, diplomata militum veteranorum, de quibus fusius egi, satis habeo memorasse haec monumenta:

legem Ursonensem, *Supplem. CIL. II* p. 852, tab. III. 2, 6: *his qui volet pro is*; IV. 1, 1: *ab his iudicibus*, ubi totius legis consuetudo poscit *iis*; III. 1, 10 *de his rebus pro iis*;

aes Italicense p. 1032, lin. 41: *his qui provinciae praesidebunt . . . vel iis qui ius dicunt*; cf. lin. 49: *ab eo qui praesidebit provinciae*; et 54: *ii etiam, qui non sortito provincias regant*; 30: *qui munus edent, Is gladiatores praebeantur*; cf. *pactum conventum inter Danam L. Titi ser. et L. Baianum* p. 844: *quae mancipia ex Is vellet*;

edictum Diocletiani de pretiis: II. 9 *ea pretia, quae scriptura designat*; I. 4 *ea quibus ardet avaritia*; II. 15 *ea ratio qua*; sed *in his locis, ubi copia rerum* II. 11. De personis *ille qui* II. 20—21.

Neque ullum librum ab Ictis imperatorum aetate compositum evolves, quin eandem confusio-nem animadvertas, velut ex edictis praetorum: *Qui quaeve, posteaquam quid cum his actum sit, capite, deminuti . . . esse dicentur, in eos easve iudicium dabo*. Item ex SC. Trebelliano: *actiones, quae in heredem heredibusque dari solent, eas neque in eos neque his dari, qui . . . restituissent, sed his et in eos, quibus restitutum fuisset* (Bruns, *Fontes*, ed. Mommsen et Gradenwitz I. 207, 192.

Non igitur vituperandi sunt mediae aetatis Icti: *De eo, qui villam occupaverit; de his, qui in villa consistunt*. (*Lex Salica* ed. Hessels 287).

Neque qui litteris consignavit regulam S. Benedicti, ed. cura et studio monachorum Montis-casini MCM: *de his qui sine iussione, qui sepius correpti, qui tardi occurrunt, qui excommunicantur, qui falluntur; qui delinquant capitula* 26, 28, 43—46; contra *is autem frater qui . . . tenetur* f. 39, 22.

Iam aliquot libros ea lege excerptam, ut ne certam singulos collocandi rationem poscatis, sed veniam detis utendi, prout ad manum sunt.

Qui de litteris latinis optime meruit Priscilliani indagator atque editor, Georgius Schepps, pronomina in tanta difficultatum multitudine nondum satis distincte tractavit: *Archiv für lateinische Lexicographie und Grammatik* II 316, *Index* (editionis) pp. 198, 202. Ut videatis, quid velim, discernatis sic:

- a.** *spem ueniam tollere his, qui, si ea, quae prima sunt, non quaerunt* (sic), *in mediis consistunt* 364; *damnari cum prophetis malumus, quam cum his, qui incauta praesumunt, ea, quae sunt religiosa, damnemus* 468; *cum in his, quae sunt deo aliena, destruimur, in ea, quae sunt nobis propria, reformamur* 9714; *quia filios uocet eos, quos ueritatis scientia inuebat, in quibus de his, quos ad poenitentiam contristauerat, gratulatur* 141 canon 77.

Quae enuntiata qui ad tralatitias normas grammaticas revocat, mirabitur, quod pronomen *hic* quater in dativo vel ablativo plur. adhibitum sit, in aliis casibus quater *is*. Sed videamus de locis, ubi alterutrum occurrit:

- b.** *is qui a foris est homo* 2025.

ea quae corruptelae causa existit 10125.

id quod (nomin. vel acc.) 283. 11. 499. 704. 8211. 9823. *ad id quod* 10320. *praeter id quam quod euangelizatum est* 711. *propter id quod erat = propterea quod* 279. *id damnari quidquid* 2711.

eius qui 1924 = 7219 = 9315; 201 = 7220 = 9816; 306 546.

eum qui 472. *eum quem* 7511. *absque eum qui* 519. 4911. 674. (305. *quis*). *ad eum quem* 3816. *eam quae* 5515.

absque eo qui 3728. *in eo qui* 4812. *in eo in quo* (neutr.) 4920. *in eo quod* 35. 2113. 336. 6113. 7220. 24. 741. *eo quod* coniunctio 11119 1254.

ea (293. accus.) *quae* (partim nomin., partim accus.) 615. 18. 714. 1822. 3310. 4726. 5514 575 7013 7321 778 9817 10212. *ad ea quae* 5124 9111 9725. *ad ea quibus* 953. *in ea quae* 925 284 386 5521 703 785 9317 9714. *extra ea quae* 2219. *per ea quae* 293 627 949 1162. can.; *supra ea quae* 2311. *ea quorum* 5310.

eorum quae 5014 929 10420. *eorum quos* 1212 can.

eos qui 549 13213 can.; 14418 can.; *per eos per quos* 324.

- c.** Contra: *hi qui* 13113 can.; 13612 can.; *hii quos* 557.

his qui 5427 13418 can.; *ab his qui* 3312 4714; *de his qui* 4621 14619 can.; *ex his qui* 4618 533. *in his qui* 5119. 20.

his omnibus quae neutr. 6518. *ex his quae* 3828. *in his quae fuimus* 48. *in his quae scribita sunt* 504. *in his quae apparent* 6319. *in his* (neutr.) *in quibus* 8817.

- d.** *Qui non intellexerunt, cor eorum datum est bestiae* 916. *quorum sanguis ad testimonium uindictae quaeritur, eorum eloquia non negentur* 5114. *in quorum exemplarium* (acc. sing.) *uiuentes intramus, eorum in gloriam congregamur* 9312.

- e.** Contra: *qui non confitentur, hi sunt seductores* 314

Moses meruit, ut qui uitas eius tenderent insidias, ab his educationis blandimenta sentiret 631.

Nusquam *ei* (nom. plur.) *qui*, neque *ii qui*, *eis qui*, *iis qui*, ad similitudinem locorum **a**, **b**, **c**; nusquam *qui—ei* (plur.), *qui—ii*, *qui—eis*, *qui—iis*, *quae—eis* vel *iis*.

- f.** Sed *eis* sine relativo sive antecedente sive subsequente 6411 13520 can.; *in eis* 906 10415.; hoc fere est nostrum: *ihnen*; ante relativum magis *δεξιζωός*; *denen*.